

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра адміністративного права і процесу факультету №1

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права
обов'язкових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

081 Право

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС (юридичних дисциплін)

Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри *адміністративного права та процесу*
(протокол від 09.08.2023 № 17)

Розробники:

1. доцент кафедри, д.ю.н., с.н.с. Завальний М.В.

Рецензенти:

1. професор кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики факультету №6 ХНУВС, д.ю.н., професор С.М. Попова.
2. професор кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики КННІ ДонДУВС, д.ю.н., професор О.Ю. Макаренко.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 6 Загальна кількість годин – 180 Кількість тем – 6	26 Цивільна безпека 262 Правоохоронна діяльність другий (магістерський) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 2 ; Семестр – 3 Види контролю: екзамен
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 12 годин; Семінарські заняття – 48 годин; Самостійна робота – 120 годин		Лекції – 6 годин; Семінарські заняття – 14 годин; Самостійна робота – 160 годин

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права» є набуття слухачами магістратури ґрунтовних знань з історії виникнення науки адміністративного права, вивчення проблем формування сучасної доктрини адміністративного права, дослідження проблем теорії адміністративного процесу, формування прикладних навиків та умінь застосовувати набуті знання для проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Основними **завданням** викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права» є надання слухачам магістратури ґрунтовних знань з доктринальних положень науки адміністративного права і процесу; ознайомлення з історичними аспектами становлення наукових поглядів про публічне управління, формування та розвитку науки адміністративного права у провідних країнах світу; роз'яснення основних проблем формування сучасної доктрини адміністративного права, її методологічних засад; аналіз концептуальних положень теорій та вчень про адміністративний примус, адміністративну відповідальність, про законність у

публічному управлінні та проблеми її забезпечення; концепції адміністративних актів, адміністративно-господарського права, поліцейського права; узагальнення наукових поглядів про адміністративно-процедурне право як складової теорії адміністративного права, теорії адміністративного процесу та проблемних питань формування адміністративного процесуального права.

Міждисциплінарні зв'язки: «Адміністративне право», «Адміністративний процес» і процес», «Актуальні проблеми публічної служби».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: історію виникнення науки адміністративного права; період становлення наукових поглядів про публічне управління та його правове регулювання; передумови трансформації поліцейського права в адміністративне; особливості розвитку науки адміністративного права у провідних країнах світу; предмет, метод та система адміністративного права у радянській правовій доктрині; наукові школи адміністративного права в радянській Україні; методологічні засади сучасної теорії адміністративного права; особливості сучасної науки українського адміністративного права; зміст концепції публічної адміністрації в теорії адміністративного права; основні положення службового права як складової теорії адміністративного права; положення концепції адміністративних актів як провідної форми публічного управління; сучасне розуміння сутності адміністративного примусу та його місця в теорії адміністративного права; основні положення теорії адміністративної відповідальності; сучасні тенденції у розумінні адміністративної процедури і адміністративного процесу;

вміти: використовувати знання з історії виникнення науки адміністративного права, закономірностей її розвитку для проведення власного наукового дослідження; формулювати наукові проблеми і робочі гіпотези формування сучасної доктрини адміністративного права, що передбачає глибоке осмислення наявних та створення нових цілісних знань; формулювати та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації; вести аргументований діалог під час наукових і ділових дискусій, публічних виступів щодо концептуальних положень науки адміністративного права та процесу.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері правоохоронної діяльності, охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до абстрактного, логічного, критичного мислення та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.
	ЗК-2	Здатність приймати управлінські й обґрунтовані рішення в складних і непередбачуваних умовах
	ЗК-3	Здатність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, уміння набувати нові знання, використовуючи сучасні інформаційні технології
	ЗК-4	Здатність до ділового спілкування рідною та іноземною мовами на високому професійному рівні, знання та розуміння наукової юридичної термінології
	ЗК-5	Здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди
	ЗК-6	Розуміння проблематики у питаннях професійної діяльності, усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії
	ЗК-7	Здатність до наукових досліджень на основі методології науки, психології та педагогіки
	ЗК-8	Здатність взаємодіяти з громадськістю
Фахові компетентності (ФК)	ФК-1	Здатність робити кваліфіковані юридичні висновки, давати консультації, застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах* юридичної та правоохоронної діяльності
	ФК-2	Здатність застосовувати законодавстві України та спрямовувати свою діяльність у відповідності до вимог чинного законодавства, (у тому числі, антикорупційного)
	ФК-3	Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків здатність працювати в міжнародному контексті
	ФК-5	Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення
	ФК-9	Здатність приймати рішення щодо підвищення ефективності діяльності підрозділу
	ФК-10	Здатність формувати комплекс практико-орієнтованих прийомів, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень співробітника суб'єкта публічного адміністрування.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. «Становлення та розвиток основних положень вітчизняного адміністративного права»

Становлення наукових поглядів про публічне управління. Виникнення адміністративного права: від поліцейського до та його правове регулювання адміністративного права. Предмет, метод та система адміністративного права в їх історичному розвитку.

Проблеми розуміння предмета і методів адміністративного права. Сучасні принципи адміністративного права та їх концептуальне значення для оновлення його змісту. Система адміністративного права і сучасні проблеми її розвитку.

ТЕМА 2. «Концепція публічної адміністрації в теорії адміністративного права»

Поняття публічного управління, його співвідношення з іншими спорідненими категоріями. Структура публічного управління. Публічне майно в структурі публічного управління. Принципи публічного управління в умовах Європейської інтеграції.

Теорія публічної адміністрації та її вплив на розвиток адміністративного права. Юридична природа органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування: особливі та спільні риси. Проблеми удосконалення системи та правового статусу органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

ТЕМА 3. «Проблеми формування та розвитку адміністративно-процедурного права»

Адміністративна процедура і адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ. Проблеми систематизації адміністративно-процедурного законодавства. Проблеми правового регулювання та практики здійснення окремих адміністративних процедур (проваджень).

ТЕМА 4. «Проблеми адміністративно-деліктного права»

Поняття адміністративної відповідальності, її місце в системі адміністративного права. Проблеми кодифікації законодавства про адміністративні проступки. Уточнення підстав та змісту адміністративної відповідальності

ТЕМА 5. «Проблеми адміністративно-правового регулювання контролю і нагляду в публічному управлінні»

Сучасне розуміння законності в публічному управлінні та способів її забезпечення. Проблеми законодавчого регулювання контрольно-наглядової діяльності суб'єктів публічної адміністрації. Громадський контроль в публічному управлінні та його розвиток.

ТЕМА 6. «Формування теорії адміністративного процесу та адміністративного процесуального права»

Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного

судочинства. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки. Проблеми розвитку системи та правового статусу адміністративних судів.

Проблеми судового розгляду адміністративних справ. Проблеми перегляду рішень адміністративних судів. Проблеми виконання рішень адміністративних судів.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема 1. Становлення та розвиток основних положень вітчизняного адміністративного права	30	2	8	0	0	20	екзамен
Тема 2. Концепція публічної адміністрації в теорії адміністративного права	30	2	8	0	0	20	
Тема 3. Проблеми формування та розвитку адміністративно-процедурного права	30	2	8	0	0	20	
Тема 4. Проблеми адміністративно-деліктного права	30	2	8	0	0	20	
Тема 5. Проблеми адміністративно-правового регулювання контролю і нагляду в публічному управлінні	30	2	8	0	0	20	
Тема 6. Формування теорії адміністративного процесу та адміністративного процесуального права	30	2	8	0	0	20	
Всього за семестр	180	12	48	0	0	120	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема 1. Становлення та розвиток основних положень вітчизняного адміністративного права	30	0	0	0	0	30	екзамен
Тема 2. Концепція публічної адміністрації в теорії адміністративного права	30	2	4	0	0	26	
Тема 3. Проблеми формування та розвитку адміністративно-процедурного права	30	0	2	0	0	26	
Тема 4. Проблеми адміністративно-деліктного права	30	2	4	0	0	26	
Тема 5. Проблеми адміністративно-правового регулювання контролю і нагляду в публічному управлінні	30	0	2	0	0	26	
Тема 6. Формування теорії адміністративного процесу та адміністративного процесуального права	30	2	2	0	0	26	
Всього за семестр	180	6	14	0	0	160	

4.2. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Завдання що виносяться на самостійну роботу			Література:
	Тема 1. Становлення та розвиток основних положень вітчизняного адміністративного права		
	1. Становлення наукових поглядів про публічне управління. 2. Виникнення адміністративного права: від поліцейського до та його правове регулювання адміністративного права. 3. Предмет, метод та система адміністративного права в їх історичному розвитку.		Основна: [47, С. 13-31; 49, С. 23-42; 51, С. 15-43; 59; 70; 71; 72; 73; 75; 78].
	Тема 2. Концепція публічної адміністрації в теорії адміністративного права		
	1. Теорія публічної адміністрації та її вплив на розвиток адміністративного права. 2. Юридична природа органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування: особливі та спільні риси. 3. Проблеми удосконалення системи та правового		Основна: [47, С. 148-174; 49, С. 69-88; 51, С. 49-63; 206-231].

		статусу органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.	
		Тема 3. Проблеми формування та розвитку адміністративно-процедурного права	
		1. Адміністративна процедура і адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ. 2. Проблеми систематизації адміністративно-процедурного законодавства. 3. Проблеми правового регулювання та практики здійснення окремих адміністративних процедур (проваджень).	Основна: [47, С. 392-415; 49, С. 203-233; 51, С.477-518; 66; 112].
		Тема 4. Проблеми адміністративно-деліктного права	
		1. Поняття адміністративної відповідальності, її місце в системі адміністративного права. 2. Проблеми кодифікації законодавства про адміністративні проступки. 3. Уточнення підстав та змісту адміністративної відповідальності.	Основна: [47, С. 368-390; 49, С. 170-192; 51, С.429-470; 65; 66; 96-98].
		Тема 5. Проблеми адміністративно-правового регулювання контролю і нагляду в публічному управлінні	
		1. Сучасне розуміння законності в публічному управлінні та способів її забезпечення. 2. Проблеми законодавчого регулювання контрольно-наглядової діяльності суб'єктів публічної адміністрації. 3. Громадський контроль в публічному управлінні та його розвиток.	Основна: [56; 59; 65; 160; 161; 222; 260; 144; 262; 162; 88; 91; 143; 131; 159; 178; 249; 387]
		Тема 6. Формування теорії адміністративного процесу та адміністративного процесуального права	
		1. Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства. 2. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки. 3. Проблеми розвитку системи та правового статусу адміністративних судів.	Основна: [47, С. 392-415; 49, С. 203-233; 51, С.477-518; 66].

5. Індивідуальні завдання

5.1. Теми рефератів

Не передбачено навчальним планом

5.2. Теми курсових робіт

Не передбачено навчальним планом

5.3. Теми наукових робіт (наукових доповідей)

1. Передумови трансформації поліцейського права в адміністративне.
2. Предмет і метод адміністративного права у їх історичному розвитку.
3. Поняття і зміст предмета адміністративного права України (традиційне розуміння предмета адміністративного права України).
4. Становлення науки адміністративного права на українських землях.
5. Історія кодифікації адміністративного права.
6. Система адміністративного права та еволюція наукових поглядів на її зміст.
7. Наука адміністративного права у країнах з континентальною системою права.
8. Наукові дискусії про предмет та систему адміністративного права.
9. Публічний та приватний аспекти адміністративного права.
10. Поняття адміністративного права Німеччини та його поділ на загальне і особливе адміністративне право.
11. Система українського адміністративного права.
12. Сучасні системи зарубіжного адміністративного права.
13. Розвиток наукових поглядів на принципи адміністративного права.
14. Співвідношення загальних принципів права з принципами адміністративного права.
15. Види суспільних відносин, що входять до предмета правового регулювання сучасного адміністративного права.
16. Адміністративна реформа в Україні: загальна характеристика.
17. Реформа адміністративного права.
18. Виконавча влада як об'єкт адміністративно-правового дослідження.
19. Реформа адміністративного законодавства.
20. Система адміністративного права та її основні характеристики.
21. Місцеве самоврядування в контексті децентралізації державної влади.
22. Формування концепції публічної адміністрації та її значення в теорії адміністративного права.
23. Поняття та сучасний стан публічної адміністрації.
24. Наукові погляди на систему та правовий статус суб'єктів публічної адміністрації.
25. Правовий статус приватних осіб як суб'єктів публічної адміністрації.
26. Проблеми визначення співвідношення публічно-правового і приватно-правового регулювання публічної служби
27. Перспективи розвитку вчень про публічну службу.
28. Дослідження правового регулювання проходження публічної служби.
29. Розвиток теорії адміністративних послуг як основи взаємовідносин виконавчої влади з приватними особами.
30. Державні службовці у системі вчень про суб'єктів адміністративного права.
31. Наукові розробки проблем правового регулювання стимулювання праці та відповідальності службовців публічної служби.
32. Загальний стан розвитку соціально-культурної сфери України.
33. Особливості соціальної роботи у сфері культури.

34. Основні напрями оптимізації державної політики у сфері культури.

35. Напрями реформування державного управління у сфері соціально-культурної сфери.

6. Методи навчання

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права» проводяться у вигляді лекційних та семінарських занять за допомогою наступних методів навчання у вищій школі: *пояснювально-ілюстративний; репродуктивний метод (відтворення); метод проблемного викладу, евристичний, дискусійний методи тощо.*

Лекційні заняття проводяться у класичній академічній формі. Мультимедійні лекції: передбачають викладення нового теоретичного матеріалу викладачем, за своїм змістом лекції охоплюють основний теоретичний матеріал найважливіших тем навчальної дисципліни.

Семінарські заняття передбачають теоретичний розгляд матеріалів, обговорення, заслуховування наукових доповідей по актуальним питанням теми заняття тощо.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом слухачем магістратури у час, вільний від аудиторних навчальних занять, яка складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до практичних занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, щодо яких не передбачені аудиторні заняття, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою, а також самостійне виконання індивідуальних завдань, передбачених цією програмою.

Індивідуальна робота слухача магістратури забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними рекомендаціями тощо. Для самостійної роботи слухачеві також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту (3 семестр).

Контрольні питання, що виносяться на іспит (3 семестр):

1. Становлення наукових поглядів про публічне управління
2. Виникнення адміністративного права: від поліцейського до та його правове регулювання адміністративного права
3. Предмет, метод та система адміністративного права в їх історичному розвитку
4. Проблеми розуміння предмета і методів адміністративного права
5. Сучасні принципи адміністративного права та їх концептуальне значення для оновлення його змісту

6. Система адміністративного права і сучасні проблеми її розвитку
7. Адміністративно-правові норми
8. Джерела адміністративного права та їх розвиток
9. Адміністративно-правові відносини
10. Поняття публічного управління, його співвідношення з іншими спорідненими категоріями
11. Структура публічного управління. Публічне майно в структурі публічного управління
12. Принципи публічного управління в умовах Європейської інтеграції
13. Теорія публічної адміністрації та її вплив на розвиток адміністративного права
14. Юридична природа органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування: особливі та спільні риси
15. Проблеми удосконалення системи та правового статусу органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування
16. Поняття та види публічної служби. Джерела службового права
17. Проблеми визначення та реалізації правового статусу публічного службовця
18. Проблеми правового регулювання проходження публічної служби, стимулювання праці та відповідальності публічних службовців
19. Поняття, види та місце приватних осіб в системі суб'єктів адміністративного права
20. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи
21. Проблеми регулювання та реалізації окремих суб'єктивних публічних прав (право на участь у прийнятті рішень, право на звернення, право на доступ до публічної інформації, право на свободу мирних зібрань, право на свободу об'єднань)
22. Проблеми розуміння сутності, основних ознак та видів правових актів управління
23. Адміністративний договір у механізмі публічного управління
24. Сучасне розуміння адміністративного примусу та його місця в системі адміністративного права
25. Поняття адміністративної відповідальності, її місце в системі адміністративного права
26. Проблеми кодифікації законодавства про адміністративні проступки
27. Уточнення підстав та змісту адміністративної відповідальності
28. Поняття та види адміністративних послуг
29. Правовий статус учасників відносин щодо надання адміністративних послуг
30. Процедури надання адміністративних послуг
31. Адміністративна процедура і адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ
32. Проблеми систематизації адміністративно-процедурного законодавства

33. Проблеми правового регулювання та практики здійснення окремих адміністративних процедур (проваджень)

34. Сучасне розуміння законності в публічному управлінні та способів її забезпечення

35. Проблеми законодавчого регулювання контрольно-наглядової діяльності суб'єктів публічної адміністрації

36. Громадський контроль в публічному управлінні та його розвиток

37. Проблеми диференціації Особливого адміністративного права

38. Види підгалузей адміністративного права

39. Проблеми формування сучасного поліцейського права

40. Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства

41. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки

42. Проблеми розвитку системи та правового статусу адміністративних судів

43. Проблеми судового розгляду адміністративних справ

44. Проблеми перегляду рішень адміністративних судів

45. Проблеми виконання рішень адміністративних судів

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів,

контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. ***Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82 – 89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
75 – 81		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
68 – 74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 67		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
35–59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1–34		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Кодекс цивільного захисту України : Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
5. Кримінальний кодекс України: Кодекс України; Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
6. Митний кодекс України: Кодекс від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
7. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права : міжнародно-правовий документ прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року № A/RES/2200 A (XXI) // Офіційний веб-сайт верховної ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 лип. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
9. Про безоплатну правову допомогу : Закон України : від 2 черв. 2011 р. № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
10. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
11. Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 року № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
12. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
13. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
14. Про відновлення довіри до судової влади в Україні : Закон України від 8 квіт. 2014 р. № 1188-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1188-18#Text>
15. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
16. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень : Закон України від 05.06.2012 № 4901-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17#Text>
17. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
18. Про державний кордон України : зі змінами та доповненнями: Закон України від 04.11.1991 № 1777-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>
19. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
20. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
21. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

22. Про затвердження Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України: Наказ ДСА України; від 20.08.2019 № 814. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814750-19#n11>
23. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text>
24. Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: Наказ МВС України, Адміністрації державної прикордонної служби України, СБ України від 23.04.2012 № 353/271/150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12#Text>
25. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>
26. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
27. Про Кабінет Міністрів України : Закон України : від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
28. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
29. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
30. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

Основна література:

31. Адміністративне право : посібник для підгот. до іспиту / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Зуй та ін.. Харків : Право, 2016. 144 с.
32. Адміністративне право України. Академічний курс : Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина. / Ред. колегія: В.Б.Авер'янов (голова). К.: Видавництво „Юридична думка», 2004. 584 с.
33. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: [підруч.] / за заг. ред. академіка НАПрН України О.М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2011. 584 с.
34. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: [підруч.] / за заг. ред. академіка НАПрН України О.М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2013. 840 с.
35. Адміністративне судочинство : [підручник]. Вид. 2, перероб. і допов. / За заг. ред. Т. О. Коломоськ. К. : Істина, 2011. 304 с.
36. Бандурка О.М. Адміністративне право України : Підручник / За заг. ред. Акад. АПрНУ, проф. О.М. Бандурки. Харків: Вид-во НУВС, 2004. 480 с.
37. Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. Загальне адміністративне право : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 566 с.
38. Гусаров С.М. Законотворчість і законодавчий процес в Україні : монографія. Харків: Золота миля, 2014. 412 с.
39. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України : [навч. посіб.] / Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. К. : Прецедент, 2007. 531 с

Допоміжна література:

40. Антологія української юридичної думки : В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. Том 5: Поліцейське та адміністративне право / Упорядники: Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов, І. Б. Усенко; відп. редактори Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов. К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2003. 600 с.

41. Бандурка О.М. Поліція в Україні: історико-правове дослідження (початок XVIII ст. 1917 р.): [монографія] / О.М. Бандурка, В.А. Греченко, О.Н. Ярмиш. Х.: Золота миля, 2012. 616 с.
42. Бояринцева М. А. Принципи діяльності адміністративного суду в Україні в аспекті імплементації Європейських стандартів судочинства : монографія. Херсон : Гельветика, 2019.
43. Галіцина Н. В. Адміністративна процедура як інститут адміністративного процесу /Н. В. Галіцина. *Форум права*. 2010. № 4. С. 163-177 . - URL: [Http://www. nbuv. gov. ua/e-journals/FP/ 2010-4/1 Ognviar. pdf](http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/1Ognviar.pdf).
44. Галіцина Н. В. Класифікаційний розподіл адміністративних процедур. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 3. С. 54–59.
45. Галіцина Н. В. Ліцензування господарської діяльності як адміністративна процедура. *Право і безпека*. 2010. № 5 (37). С. 255–259.
46. Діхтієвський П. В., Бойко А. В. Якість адміністративно-процесуального законодавства: питання теорії та практики : монографія. Херсон : Гельветика, 2020. 207 с.
47. Журавльов Д. В. Правові форми діяльності центральних органів виконавчої влади України. *Публічне право*. 2013. № 1. С. 85–89.
48. Завальна Ж. В. Концептуальні засади договірного регулювання адміністративно-правових відносин : монографія. Суми : Мрія, 2010. 360 с.
49. Завальний М. В. Адміністративно-правові засади діяльності та взаємодії державних та недержавних суб'єктів правоохорони в Україні : монографія. Харків : Константа, 2018. 376 с.
50. Золотухіна Л.О. Феномен публічного інтересу як категорії адміністративного права : монографія. Херсон : Гельветика, 2019. 477 с.
51. Капля О. М. Теорія та практика реалізації принципів адміністративного судочинства України : монографія. Київ : Чалчинська Н. В. [вид.], 2017. 391 с.
52. Коломоєць Т. О. Тлумачення актів адміністративного законодавства: монографія / Т. О. Коломоєць, О. І. Костенко. Запоріжжя: Запорізьк. націон. ун-т, 2011. 200 с.
53. Кубишкіна А. О., Андрійченко Н. С., Рєзнік О. М. Апеляційні суди в системі суб'єктів адміністративного права : монографія. Суми : Сум. держ. ун-т, 2018. 191 с.
54. Кукоба О. О., Піддубний О. Ю. Адміністративно-процесуальні провадження з вирішення спорів у виборчих правовідносинах : монографія. Київ : Ірідіум, 2017. - 183 с.
55. Курс адміністративного права України: Підручник. / Колпаков В.К., Кузьменко О.В., Пастух І.Д., Сущенко В.Д. (спец. ред.). 2-ге вид. перероб. та допов. К. : Юрінком Інтер, 2013. 872 с.
56. Лук'янець Д. М. Принципи адміністративної відповідальності. Юридична відповідальність: проблеми виключення та звільнення. Донецьк, ВД «Кальміус», 2013. 423 с.
57. Лютіков П. С. Трансформація предмету адміністративного права та його складових як сфери об'єктивізації участі юридичних осіб: аналіз адміністративно-правової літератури 20-30рр. XX століття. *Форум права*. 2012. №4. С. 602-609.
58. Манукян В. І. П'ять+ креативних процесуальних документів, які виконано на п'ять+ : посіб. із форми та стилю - правникам-початківцям, без зайвих комент., але з необхід. супут. прим. Харків : Право, 2019. 205 с.
59. Мельник Р. С. Адміністративно-господарське право як структурний елемент системи адміністративного права: зарубіжний досвід та національні особливості. *Право і Безпека*. 2010. № 2. С. 55–59.
60. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко; за заг. ред. Р. С. Мельника. К. : Ваїте, 2014. 376 с.
61. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : моногр. / Р. С. Мельник. Х. : Вид-во ХНУВС, 2010. 398 с.
62. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях) : навч. посіб.. Київ : Юрінком Інтер: Буква Закону, 2018. 343 с.

63. Мельник Р. С., Петров Є. В. Німецький досвід та національні особливості становлення і розвитку адміністративно-господарського права. *Юридичний вісник*. 4 (33). 2014. - С. 103-107.
64. Методологічні засади адміністративно-територіальної реформи в Україні: соціально-економічні аспекти : [монографія] / [Б. М. Данилишин та ін.] ; за ред. акад. НАН України Б. М. Данилишина ; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. К. : Основа, 2011. 149 с.
65. Миронюк Р. В. Особливості судового перегляду справ про адміністративне правопорушення в порядку адміністративного судочинства. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Право*. 2013. Вип. 6. С. 77-82.
66. Миронюк Р. В., Пищида В. М. Судовий розгляд спорів, пов'язаних з використанням та розпорядженням публічним майном : монографія. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 155 с.
67. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст) : монографія. Харків : Право, 2019. 247 с.
68. Попова О. В. Поняття та ознаки публічної служби в Україні. *Форум права*. 2011. № 4. С. 583–587.
69. Проблеми розвитку адміністративного законодавства України / В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, В. І. Полюхович, Н. В. Хорошак, В. Л. Коваленко, Ю. С. Педько. *Правова держава: Щорічник наук. пр.* 2004. Вип. 15. С. 138-148.
70. Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток : [монографія] / [Алексєєв В. М. та ін. ; за заг. ред. Толстоухова А. В., Нижник Н. Р., Гончарук Н. Т.] ; Секретаріат Каб. Міністрів України. Д. : Монолит, 2010. 400 с.
71. Публічна служба в Україні: концепція та практика регіональної кадрової політики : наук. розробка / [О. І. Сушинський, О. В. Худоба, Д. Д. Заяць та ін.]. К. : НАДУ, 2013. 64 с
72. Публічне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / Авер'янов В. Б., Дерещ В. А., Школик А. М. та ін.; За заг. ред. Авер'янова В. Б. К.: Юстініан, 2007. 288 с.
73. Пухтецька А. А. Європейські принципи адміністративного права : монографія. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. 240 с.
74. Пчелін В. Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади : монографія. Харків : У справі, 2017. 487 с.
75. Решота В. В. Джерела адміністративного права України: проблеми судового застосування : монографія. Львів : Галицька видавнича спілка, 2018. 352 с.
76. Рибак, А.І. Стан та перспективи реформування публічної адміністрації в Україні. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*, 2011. Випуск 47. С. 594-602.
77. Салманова О.Ю. Зарубіжний досвід видання поліцією адміністративних актів та можливості його використання в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*, 2015. №35. Ч. 2. С. 64-68.
78. Стрельченко О. Г., Рябчук А. В. Природа адміністративних актів у системі органів внутрішніх справ. *Науковий вісник ужгородського національного університету. Серія Право*. Випуск 31. Том 3. 2015. С. 29–32.
79. Тернушак М. М. Правова природа адміністративного процесу в контексті публічного адміністрування : монографія [за заг. ред. Т. О. Проценка] ; М-во внутр. справ України, Держ. НДІ. Київ : ДНДІ МВС, 2019. 264 с.
80. Тимків В. М. Понятійні аспекти становлення публічної служби в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 3. С. 70–73.
81. Тимошук В. П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинень : монографія. К. : Конус-Ю, 2010. 296 с.
82. Україна та європейська інтеграція: публічно-правові аспекти : монографія / В. Б. Авер'янов, І. А. Грицяк, С. Ф. Демченко; ред.: В. Б. Авер'янов, С. Ф. Демченко; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. К. : Преса України, 2010. 631 с.

83. Фролов Ю. М. Адміністративні процедури: зміст та особливості. *Форум права*. 2013. № 3. С. 692-698. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_114.pdf
84. Цуркан М. І. Правове регулювання публічної служби в Україні. Особливості судового розгляду спорів : монографія.. Х. : Право, 2010. 216 с
85. Янюк Н. В. Актуальні проблеми формування публічної служби в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія «Юридична»*. 2010. Вип. 51. С. 162–167.
86. Ярошенко В. І. Завдання касаційного провадження в системі перегляду судових рішень адміністративних судів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 5-2. т. 2 2014. С. 120-123.
87. Ярошенко В. І. Порівняльний аналіз касаційного провадження з іншими видами у адміністративному судочинстві України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 3. т. 2 2015. С. 185-188.